

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Vt se gesserit in sacris obeundis. cap. 13.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

ad memoriam diuinæ animaduersionis conseruandam; vt ea populus vitaret in posterum, quorum causa pgnas eiusmodi dedisset. Omitto litteras tum ad publicam ecclesiæ commonitionem; tum de grauissimis alio cui rebus ab eo sapius conscriptas. de concionibus quæ scripserit, alio loco dicemus. Bibliothecam insignem habuit, quam collegio reliquit canonicorum suorum. ac decreto prouinciali constituit, in omnibus prouinciæ ciuitatibus ab eiusdem generis collegijs bibliothecas communes esse comparandas: quas singulas canonicus diligendus conseruari curaret, ac augeri. Viros eruditos amauit, & in honore habuit semper; tum re, opera, commendatione, ad vitæ sustentationem, ad studiorum adiumentum, ad honoris amplificationem inuit liberaliter. tales apud se habere studuit; multosque habuit, Romæ præsertim; cum Italiæ pene florem in eo genere sibi, & Accademiæ suæ adiunxerat. Multa vero componi, & ad communem salutem edi curauit. De arte rhetorica librum eius hortu scripsit Augustinus Episcopus Veronenis ad ecclesiasticam rationem accommodatè: de Episcopo item: & in sacrosanctis Euangelia homilias ad Ambrosianæ ecclesiæ vsum, minime adhuc editas. librum alium Silnius Antonianus de christiana liberorum educatione. alios ab eo postulatos, scio, qui fortassis edentur.

Peccata omnia vt vitaret.
CAP. XII.

Labes animæ, vel minimas exquirit vitabat. ne quid offenderet; etiã modici temporis otiosam amicorũ consuetudinem, & superuacuos sermones omnes studiosissime fugiebat: vel si vna esse, ac alloqui ob viorum dignitatem necesse esset; attentissime ad vsum, & ad pias utilitates omnia conuertebat. ipsum temporis otiose tractati peccatum ita cauebat; vt etiã dum tonsorem adhiberet; vel salutari cogitatione; vel le-

gendo, legentemve audiendo vitæ detineretur. quam diligenter autem maiora peccata; & omnes offensiones deuittarit; tum ex hoc facile conijci poterit, vel me tacente; tum eius ceteri mores descripti clare demonstrant. omnino mos eius fuit, curaque perpetua; vt omne peccatum, eiusque periculum, ac speciem quam longissimo interuallo declinaret, quod autem vitare non posset, qualecumque erat, quotidie solebat subiectissime, magnaque diligentia sacerdoti confiteri. Si quid incideret, in facultate sibi impetranda, in venijs obtinendis, ampliora semper poscebat, vt sibi tutius consulere. Si quid illi remitteretur, vt eius animæ periculo esset; vel recusabat, si posset; vel miram adhibebat cautionem. quod agendum erat, in quo recte ne fieret, dubitatio oriretur; Mediolani, Romæ, eorum, qui doctissimi ac peritissimi haberentur, consilium semper exquirebat. In vitijs superandis, virtutibusque comparandis fixa illi erat ea cura, quæ omnibus perfectum vitæ statum cupientibus propoſita esse debet; vt ex Apostolico præcepto, ijs quæ fecisset, adeptusve esset, minime contentus, ad maiora semper intenderet animum. quod eius quotidiana fere incrementa superius suis locis notata demonstrant. omnino iudicabat, animarum Pastorem satis officio suo in alijs iuuandis facere non posse; nisi se ipse salutariter exercens, progressionem suam semper vrgeret.

Summa diligentia vsus est, vt rite, recte, ac religiose sacra omnia obiret: id quod etiam ante cogitando, meditando, sese assuefaciendo, conseruare studebat. si quis ministrorum erraret; grauitè corriperebat. distribuenti sanctissimam Eucharistiã Brixie, nescio cuius fortuito successu, vas pene exeidit; particulæ certe multæ in pannum delapsæ. ea re tantope

vt se gesserit in sacris obeundis.
Cap. XIII.

re doluit, vt vix teneremus; ne ab se pœnas alieni errati repeteret; quæ sacris decretis eius generis magnæ negligentia statuantur. Missæ sacrum facere numquam omisit, nisi morbi necessitate, eaque non quauis, sed summa coactus. eiusmodi consuetudini plurimi, ex vulgo ad res diuinas attentiores, sic erant assueri; vt cum Episcopum, alterius sacerdotis Missæ frequenter interfuisse, femina vidisset; percunctaretur, idque serio, num Episcopus ille Missa facienda esset in terdictus. Nisi aliter necesse esset, sacello Archiepiscopalis palatii omisso; in ecclesiam ad altare suum subterraneum, vel omnino ad ecclesias, sacri faciendi causa, ob eximiam sanctissimi mysterij dignitatem, accedebat. Solebat, ille quidem, vt diximus, mane, antequam sacrum obijisset, neminem admittere: cum autem in via prohibere non posset, tantum respõdebat, quantum ipsa modo necessitas postularet; sed in ecclesia aditum dare solebat; nemini, & omnino cum eo venerat; procul omnia iubebat esse. Cum in omni actione, tum in rebus diuinis præsertim, quid deceret, exquisitissime obseruabat. oculos, manus, omnem motionem atque gestum ita moderabatur, vt sacrorum dignitati, sanctitati que prorsus conuenirent; neque tamen eorum esset conspicua cura. excreandi etiam, spūendi que tempus opportunum, ac modum tenebat. verè, quidquid ageret, exemplar dices ecclesiastici decoris, ac sanctitatis. in Missa tamè haud nimis longum temporis spatium ponebat: ob eam quam dixi dignitatem, alienissimus semper fuit à sacellis, in priuatis ædibus quacumque de causa permittendis: vbi Missa fieri posset. eam rem tum decreto prouinciali sanxit: tum seuerius vsu firmanit perpetuo. Canonicarum horarum sacerdotales preces, & que ad beatissimam Virginem habentur, quotidie humi-

positis genibus obibat. Quocumque loco esset etiam lutofo, publicum audiens Angelicæ salutationis signum, genua ponebat in solo. Festis diebus in ecclesia diuinis officijs omnibus assistebat: cum ceteris alte recitabat, seu canebat; sacerdotisque celebrantis, seu chorum ducentis partes semper agebat ipse: dumque ex ritu standum erat, manus etiam ad Deum semper tendebat supplices. plerumque autem eueniebat; vt ab antelucanis officijs in ecclesia permaneret, donec omnibus peractis, ad corpus reficiendum discedendum erat. quod enim Missæ sacro, concioni, ceterisque diuinis rebus supererat, id temporis in subterraneo sacello consumebat secum orans, affirmabat, & re ipsa, ita esse perspiciebatur; quamdiu esset in ecclesia, quiescere se, & iucundæ admodum animi relaxationis instar, eam occupationem ducere. itaque mirabatur, sacra munera, etiam si longo essent spatio temporis obeunda, ceteris sæpe grauia videri. dolebat diuinorum officiorum disciplinam delicatam hominum consuetudini plerumque aptari: cum contra conandum esset, vt homines ad veterem se disciplinam, licet paulo magis laboriosam, accommodarent. id fieri posse docebat exemplo populi sui; quem integros pene dies varijs rerum sacrarum exercitationibus intentum, suauiter in ecclesia retinebat. Cum ab eo missi ad principem vrbem ad vrbem appropinquantem, paulo post essemus ad eam reuersi; in cœnobij virginis ad eam sacrum faciebat. expectamus donec distributa virginibus Eucharistia, Missa finem faciat. cum ad sedem redijisset, indumenta que deposuisset; ad sedentem mittimus, vt adire liceat. ipse vero quamquam causa erat, cur nos adire cito studeret; atque adeo cur putaret celeriter consulendum; aditum minime concedens, alia sumptis indi-

menta; quibus sacrum vestitum traderet nouitæ virgini. rem conficit: concionem habet ad sacrum cœtum: demum post duas, op inor, horas, cū exisset; vocat, negotiumq; admittit. res ita se habuit, vt opportuna fuerit ea dilatio. eundē se præstitit, cum in ædibus seminarij in re nō ita magni momenti, sed sacra occupatus esset; nunciisque Roma, quem magno desiderio expectabat, ob negotium grauiissimum aduenisset. nisi enim re perfecta, quam in manibus habebat; nuncio aditum non dedit. Indecorum iudicabat rebus sacris interponere, sacrove loco admittere quidquam externum: sed simul etiā voluntate, ac desiderio reprimendo se exercebat; in quo studio, licet de re non magni momenti agatur, magnū tamen ad virtutem esse momentum existimatur. si de sacris reliquijs, alijve rebus eiusmodi, vt sæpe fit, aliquando dubium aliquod incidere; in eam partem semper propendebat, quæ religiosior videretur, & magis pia. Antiquitati, maiorumque consuetudini plurimum tribuebat. Si ecclesiam videret religionis gratia; quoniam sunt loca sæpe, vel sacella plura, quibus varijs de causis vulgo cultus adhibetur; adibat omnia diligenter, & vel rudiorum hominum piam consuetudinem in eo imitabatur.

Huius studiū
contemplationis, pre-
cationisq;
CAP. XIV.

Deum orandi, diuinaq; meditandi studiofissimus fuit. cui studio cum se tradiderat, ita mente atque animo solebat hærrere, atque ita si tempus daretur, in intimas rerum spiritualium cogitationes sese conieiebat; vt ab alijs omnibus, vir incredibiliter occupatus, sese abstractum præberet. id ipsi partim etiā ob vehementis applicationis, occupationisque in omni genere consuetudinem eueniebat; de quo iam attigimus. cum interdum negotijs distineretur; nocturnum tempus ad orandum sumebat. cum-

que magni momenti res incidebant; ipsas noctes precando consumebar. locum ad eum vsum sibi parauerat, vsitato sibi cubiculo proximum; ita remotum, vt aliquis familiarium tamen sæpe gemitus exaudiret. Præter has quotidianas exercitationes; tum extraordinarias quoque multas, quæ præcipuum studium, spatiumque longius requirebant: bis in anno saltem ab vrbe discedebat, seque in remotis, solitarijsve locis colligens, plures dies totos ab omni alia occupatione liber, tum superioris temporis errata dolebat; tum sese spiritualibus, diuinisque contemplationibus ad maiorem sanctitatem incitabat. quæ de re supra non semel attigimus. Inde autem cœlesti pabulo refectis animi viribus, ad sua curricula recens, alacrisque descendebat. Præterea vero, quod perpetuæ supplicationis genus existimatur; quascumque res ageret; ita se comparabat, vt neque diuinæ præsentia memoriam, neque motuum animi sui custodiam desereret: cum idem tamen, quæ essent in manibus, tam perfecte tractaret; ac in omnes cuiusque rei partes tam acriter, vt diximus, acie mentis penetraret; vt nihil fieri posse videretur accuratius videbatur autem, si quis attenderet, in ipsa rerum tractatione interdum modico spatio, ab ijs quæ agebat, mente abstrahi; alias subito commoueri, speciem flentis nonnumquam præ se ferre. Ex eadem vigilantia, sui; ipsius custodia fiebat; vt quidquid ad eum quis afferret, paratum animo semper, semper cautum inueniret; ne vlla re, vel nimis commoueretur, vel offenderet aliquo modo. Episcopo, dicebat, vtpote rebus sacris administrandis assidue occupato, eam maxime custodiam conuenire: ne actio à spirituali meditatione penitus vniquæ distraheretur. Itineris tēpus ita cōtinebat, vt nisi quis